

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22 Temmuz 2021 tarihinde Artvin'de yaşanan Sel felaketinin ardından son yıllarda Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan afetlerin sayısının büyük ölçüde artış göstermesinin nedenlerinin bilimsel raporlar doğrultusunda araştırılması, bu süreçlerden sorumluların tespiti ve ileride karşılaşacağımız afetlerin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 nci ve İçtüzüğü'müzün 104 ncü ve 105 nci maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu açılması hususunu saygılarımla arz ederim. 01.10.2021

Av. Uğur BAYRAKTUTAN

Artvin Milletvekili

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde son 90 yıllık süreçte meydana gelen 60 sel, heyelan ve taşkın olayında 644 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. 24 Ağustos 2015 tarihinde Artvin iline bağlı Arhavi ve Hopa İlçelerinde son 50 yılın en büyük sel afeti yaşanmıştır. Metrekareye düşen yağmur miktarı bölgeyi yaşanmaz hale getirmiş ve neticesinde ilçelerde maddi ve manevi zararların yanında Hopa ilçesinde 8 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 3 kişide bulunamamıştır. Borçka İlçemizde maalesef 3 vatandaşımız 12 Kasım 2015 tarihindeki afet nedeni ile hayatını kaybetmiştir.

Son olarak 22 Temmuz 2021 tarihinde meydana gelen sel felaketinde Arhavi Kapistre Deresi ve Murgul Kabaca Deresinde taşkınlar olmuş, Arhavi İlçe Merkezinin büyük bölümü sel ve su baskınına maruz kalmış, Arhavi ve Murgul İlçelerimizde 20'den fazla köy yolu ulaşımına kapanmış, olağanüstü maddi zararın dışında Murgul İlçemizde maalesef bir vatandaşımız yaşamını yitirmiştir.

22 Temmuz'da ilgili sel afetinin meydana geleceğine ilişkin Arhavi örneğinde olduğu üzere defalarca uyarılar yapılmasına, resmi yazılar yazılmasına rağmen bir sonuç alınamamış, felakete davetiye çıkarılmıştır.

19.11.2019 tarih 10287974.011/1673 Sayılı Arhavi Belediye Başkanlığının Devlet Su İşleri 26. Bölge Müdürlüğü'ne yazdığı yazısında; Boğaziçi mahallesinde bulunan kapisre deresinin, yıllardır yaşanan aşırı yağışlardan kaynaklı, sağ ve sol sahil tahkimatlarında hasarlar meydana geldiği; tespit ve onarım için gerekli çalışmaların acilen başlatılması gereği bildirilmiştir.

08.06.2020 tarih 10287974.011/701 Sayılı Arhavi Belediye Başkanlığının Devlet Su İşleri 26. Bölge Müdürlüğü'ne yazdığı yazısında Arhavi İlçesi Aşağı Haçlar

Mahallesi Küme Evler bölgesinde yasak imalatlar yapıldığı, taşkın duvarlarının arka kısmının doldurulduğu, bu durumun yoğun yağışlar sonrası sıkıntılar oluşturacağı bildirilmiştir.

Aynı şekilde 17.06.2020 tarih 10287974.011/767 Sayılı Arhavi Belediye Başkanlığının Devlet Su İşleri 26. Bölge Müdürlüğü'ne yazdığı yazısında Arhavi İlçesi Merkezi ve Aşağı Hacılar, Yukarı Hacılar, Musazade, Cumhuriyet, Kale ve Yemişlik Mahallelerinde bulunan taşkın kanallarının bakım, onarım ve temizliğinin ivedilikle yapılması gerekliliği bildirilmiştir.

Genel anlamda özellikle son 15 yılda derelerimiz, vadilerimiz, ormanlarımız yeşil alanlarımız, yaylarımız talan edilmiş; doldurulan denizler, yok edilen kıyılar ile doğa acımasızca katledilmiş, doğa kendisine karşı yapılan ihanetin bedelini insanlara en ağır şekilde ödetmiştir.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde ve özellikle Artvin ilimizde afetlerin, sel baskınlarının yaygınlaşmasının temel nedeninin; plansız, projesiz yapılaşmalara izin verilmesi, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerinin doğru işletilmemesi, hidroelektrik santrallerin yapımı için ormanların yok edilmesi kısaca insan eliyle yaratılan ekolojik sorunlar olduğu uzmanlar ve halkımız tarafından hakim görüş olarak kabul edilmektedir. Ne yazık ki Doğu Karadeniz Bölgesi, son yıllarda HES'lerin istilasına uğramıştır. Doğu Karadeniz'de yapımına başlandığı ilk günden beri türlü tartışmalara konu olan HES'lerin derelerin doğal akışını değiştirdiği ve ekolojik bir yıkıma sebep olduğu artık tartışmasız bir gerçek olarak karşımızda dururken; bölge halkı defalarca HES'lerin ekolojik dengeyi alt üst ettiğini haykırmış, buldozerlerin önüne geçmiş, yaşam alanlarını savunmak için mücadele vermiş; ancak mevcut iktidar tarafından terörist olmakla, ideolojik olmakla suçlanmış ve dışlanmışlardır.

Bölge halkı; Felaketin sorumlusunu, tüm itirazlarına karşın bölgenin ekolojik dengesini bozan iktidar ve yüzyıllardan beri akıp giden suların önüne enerji santralleri kurmaya çalışan zihniyet olarak görmektedir. Unutulmaması gereken ise yaratılan ekolojik katliamın sonuçlarını yine bölge halkının canıyla, malıyla ödediği gerçeğidir.

HES'lerin yapımı sırasında dereler adeta şantiye haline getirilmekte ve deredeki canlı yaşamı tümüyle yok edilmektedir. Dereye bilinçsizce "ben yaptım oldu" mantığıyla yapılan her müdahale felakete davetiye çıkarmaktadır. Genelde dereye verdiği zararıyla bilinen HES'lerin enerji dağıtımı için dikilecek iletim hatlarının geçişi için binlerce ağaç kesilmekte ve bu durum da heyelanlara zemin hazırlamaktadır.

Taş ocakları ve yol çalışmaları için patlatılan dinamitlerden ötürü yeraltı sularının yön değiştirmesi ve doğal yapının bozulması heyelan ve kayma riskini arttırmakta; HES, baraj, maden vb projelerine yapılan ulaşım yolları için kesilen ağaçlar, patlatılan dinamitler ve yeşil yol olarak bilinen yaylaları birbirine bağlayacak olan yol çalışması bölgenin ekolojik yapısını tamamen tehdit etmektedir. Yine ıslah ve taşkın önleme adında dere yataklarının daraltılması, derelerin kurutulup kurutulmaları yatakların imara açılması, suyu yavaşlatacak dere içinde bulunan büyük taşların

kenara çekilmesi, dere yatağı içerisinde çakıl ve kum çekilmesi gibi faaliyetler felaketi hızlandıran faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hem kent merkezlerinde hem köylerde plansız ve geliş güzel yapılaşmaya göz yumulmuş. Kaygan bir zemine sahip olan coğrafyada köylerdeki eski evlerin yerini, yamaçlara yapılan çok katlı beton evler almış, Kent merkezlerinde ise dere yatakları, imar izni verilerek yapılaşmaya açılmıştır. Kent merkezlerine en yakında bulunan dağlık araziler de aynı şekilde ranta açılarak, dağlık alanlara sıra sıra çok katlı yapılar dizilmiştir. Bunların üstüne alt yapının yetersizliği ve acil durum planının olmaması da eklenince felaket kaçınılmaz hale gelmiştir.

Bütün bilimsel ve hukuksal itirazlara rağmen yapımına başlanan, dava kararlarına rağmen devam eden, bitirildikten sonra birçok belediye başkanı ve bakan tarafından "hata" olduğu vurgulanan Karadeniz Sahil yolu; Samsun'dan Hopa'ya kadar kara ve denizi birbirinden koparan ve denizi doldurarak yapılan yol insan ve deniz arasında ilişkiyi kesmekle kalmamış, özellikle yoğun yağmur sonrası vadilerden gelen coşkun derelerin önünde bir bariyer görevi görmüştür. Deniz dolgusu olan yol, kent kotundan daha yüksekte bulunduğu için suyun denize ulaşmasını, başka bir deyişle biriken suyun kaçmasını engellemiş, özellikle kent merkezlerindeki sel baskınlarında önemli bir etken olmuştur.

Karadeniz Sahil Yolu'nun ulaşımına açılmasıyla birlikte eşzamanlı olarak başlatılan HES projeleri gerekli hazırlık ve çalışma yapılmadan geliştirilen projelerle ve bu projeleri desteklemek için sonradan imar planlarına eklenen yollarla; toprak yapısı, topoğrafı özellikler, fauna ve flora, endemik türler gözetilmeden açıldığından; toprağın zemin ile ve bitki örtüsüyle bağlantısı kesilmiştir. Bu bilimden ve teknikten uzak çalışmalar, zaten sert ve dik yamaçlı olan, sel ve heyelanlara yatkın bölgenin, su taşkınları, kopmalar, sel ve heyelanlar açısından daha tehlikeli boyutlara ulaşmasına neden olmuş; ayrıca bu çalışmaların zeminini hazırlamak için yapılan dinamitlemeler ve patlatmalar, bölgede sert kayaç ve granit özelliği gösteren zemini çatlatarak, sel ve heyelanlar ile göçüklere zemin hazırlamış, içme suları gibi doğal kaynak sularının da kaybolmasına neden olmuştur. Bunun yanı sıra gelişigüzel biçimde oluşturulan su alma yapıları, regülatörler ve HES binaları ile birlikte oldukça daraltılan dere yataklarının akışkanlıkları da kesilmiştir. Ekosistemi besleyen, yağmur ve sisin oluşmasının etkenlerinden olan 'Su Döngüsü', yüzyıllardır dere yataklarında özgürce akan suların, adeta kelepçelenerek bu tünellere alınmasıyla kesilmiş ve iklimsel değişikliklere neden olmuştur. Bölgedeki birçok HES projesinde olduğu gibi, kağıt üzerinde yokmuş gibi gösterilerek birçok dere ve akarsuyun yatağı değiştirilmiş ve başka vadilere, bölgelere aktarılmıştır. Bu projelerle birlikte debisi azaldığı düşünülen dere yataklarında, 'Dere Islahı' adı altında, yöre ve bölgenin gerçekleri görmezden gelinerek yapılan çalışmalarla, yaklaşık 150-200 metre genişliğinde olan dere yatakları 3-5 metrelik duvarlar veya taş yapılar arasına sıkıştırılmaya çalışıldığından, buralarda kazanıldığı zannedilen alanlar ise mevcut iktidar tarafından imara açılmış, rant kapısına dönüştürülmüştür.

Yukarıda belirtilen hususlar ışığında son olarak 22 Temmuz 2021 tarihinde Artvin'de yaşanan Sel felaketinin ve son yıllarda Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan afetlerin yerinde incelenip, uygulanmakta olan politikalar çerçevesinde inşa edilmiş ve inşa edilmekte olan HES'lerin gerek planlanmasına ilişkin sorunlar ile gerekse inşaat ve işletme aşamalarında doğaya verdikleri zararların tespit edilmesi ve tüm bu sorunların çözümü için; doğayla dost enerji politikalarının geliştirilmesine ilişkin önerilerin araştırılarak belirlenmesi ve sorunların temelinin, ilgili makamlara yapılan uyarılar sonrası gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığının ve sorumluların tespiti, önümüzdeki olası afetlere karşı önlemlerin alınması ve yeni projelerde muhtemel afet nedenlerinin bertaraf edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 nci ve içtüzüğümüzün 104 ncü ve 105 nci maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu açılmasını saygılarımla arz ederim.

Vaceli Gündoğdu
KARAKAĞI MV

Bahar Ünlü
Osmanlı MV.
An. M. M. M.

İsmail Altın Çınar
Karaman MV.
İ. M. M.

Fikret ŞAHİN
Balıkesir MV.

Özgehan
Z. M. M.

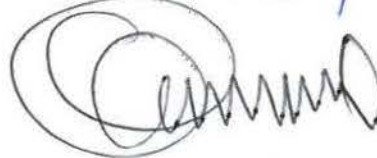
Burcu Kalkal
Hyonkerchiş MV
Burcu

Özgehan Çaylak
Garakale MV.

Öğlehan Belkıl
Ayda MV.

Mustafa Adıgüzel
Ordu MV

Ali Keven
YOZGAT MV

Ömer Gökçe Çınar
K. M. M.

İsmail Karay
Gökçeler MV

Canlı AKI
Antalya MV.

Nurhan Altın Keleşler
Bursa

Mutlülhan
Kardemir MV

AD SOYAD	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Mikrom Kaya	Ankara	ytkaya
Ayşe Bantepin	Bartın	Ayşe Bantepin
Tale Nur Silla	Eskişehir	T. Silla
Faruk Sarıalan	Nevşehir	faruk
Aydın ÖZER	Antalya	Aydın ÖZER
SİBEL ÖZDEMİR	İstanbul	SİBEL ÖZDEMİR
Yunus Emre	İST.	Yunus
TEWİN DİNGÖL	ANKARA	Teh = Lj 07
ULAŞ KARASU	İTÜAS	Ulaş
Edehan Arslan	İzmir	E. Arslan
Şeyda TOKER	ORDU	Şeyda
Ennar Aytekin	Balıkesir	ennar
Murat Emre	Ankara	Murat

MECLİS ARAŞTIRMA ÖNERGESİ GEREKÇE ÖZETİ

22 Temmuz 2021 tarihinde meydana gelen sel felaketinde Arhavi Kapistre Deresi ve Murgul Kabaca Deresinde taşkınlar olmuş, Arhavi İlçe Merkezinin büyük bölümü sel ve su baskınına maruz kalmış, Arhavi ve Murgul İlçelerimizde 20'den fazla köy yolu ulaşımına kapanmış, olağanüstü maddi zararın dışında Murgul İlçemizde maalesef bir vatandaşımız yaşamını yitirmiştir.

Sel afetinin meydana geleceğine ilişkin Arhavi örneğinde olduğu üzere defalarca uyarılar yapılmasına, resmi yazılar yazılmasına rağmen bir sonuç alınamamış, felakete davetiye çıkarılmıştır.

19.11.2019 tarih 10287974.011/1673 Sayılı Arhavi Belediye Başkanlığının Devlet Su İşleri 26. Bölge Müdürlüğü'ne yazdığı yazısında; Boğaziçi mahallesinde bulunan kapisre deresinin, yıllardır yaşanan aşırı yağışlardan kaynaklı, sağ ve sol sahil tahkimatlarında hasarlar meydana geldiği; tespit ve onarım için gerekli çalışmaların acilen başlatılması gereği bildirilmiştir.

08.06.2020 tarih 10287974.011/701 Sayılı Arhavi Belediye Başkanlığının Devlet Su İşleri 26. Bölge Müdürlüğü'ne yazdığı yazısında Arhavi İlçesi Aşağı Hacılar Mahallesi Küme Evler bölgesinde yasak imalatlar yapıldığı, taşkın duvarlarının arka kısmının doldurulduğu, bu durumun yoğun yağışlar sonrası sıkıntılar oluşturacağı bildirilmiştir.

Aynı şekilde 17.06.2020 tarih 10287974.011/767 Sayılı Arhavi Belediye Başkanlığının Devlet Su İşleri 26. Bölge Müdürlüğü'ne yazdığı yazısında Arhavi İlçesi Merkezi ve Aşağı Hacılar, Yukarı Hacılar, Musazade, Cumhuriyet, Kale ve Yemişlik Mahallelerinde bulunan taşkın kanallarının bakım, onarım ve temizliğinin ivedilikle yapılması gerekliliği bildirilmiştir.

Genel anlamda özellikle son 15 yılda derelerimiz, vadilerimiz, ormanlarımız yeşil alanlarımız, yaylarımız talan edilmiş; doldurulan denizler, yok edilen kıyılar ile doğa acımasızca katledilmiş, doğa kendisine karşı yapılan ihanetin bedelini insanlara en ağır şekilde ödetmiştir.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde ve özellikle Artvin ilimizde afetlerin, sel baskınlarının yaygınlaşmasının temel nedeninin; plansız, projesiz yapılaşmalara izin verilmesi, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerinin doğru işletilmemesi, hidroelektrik santrallerin yapımı için ormanların yok edilmesi kısaca insan eliyle yaratılan ekolojik sorunlar olduğu uzmanlar ve halkımız tarafından hakim görüş olarak kabul edilmektedir. Ne yazık ki Doğu Karadeniz Bölgesi, son yıllarda HES'lerin istilasından dolayıdır.

Bölge halkı; Felaketin sorumlusunu, tüm itirazlarına karşın bölgenin ekolojik dengesini bozan iktidar ve yüzyıllardan beri akıp giden suların önüne enerji santralleri

kurmaya çalışan zihniyet olarak görmektedir. Unutulmaması gereken ise yaratılan ekolojik katliamın sonuçlarını yine bölge halkının canıyla, malıyla ödediği gerçeğidir.

Yukarıda belirtilen hususlar ışığında son olarak 22 Temmuz 2021 tarihinde Artvin'de yaşanan Sel felaketinin ve son yıllarda Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan afetlerin yerinde incelenip, uygulanmakta olan politikalar çerçevesinde inşa edilmiş ve inşa edilmekte olan HES'lerin gerek planlanmasına ilişkin sorunlar ile gerekse inşaat ve işletme aşamalarında doğaya verdikleri zararların tespit edilmesi ve tüm bu sorunların çözümü için; doğayla dost enerji politikalarının geliştirilmesine ilişkin önerilerin araştırılarak belirlenmesi ve sorunların temelinin, ilgili makamlara yapılan uyarılar sonrası gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığının ve sorumluların tespiti, önümüzdeki olası afetlere karşı önlemlerin alınması ve yeni projelerde muhtemel afet nedenlerinin bertaraf edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98 nci ve it z ğ m z n 104 nc  ve 105 nci maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu açılmasını saygılarımla arz ederim.